

БОРИТЕСЯ - ПОБОРЕТЕ

НАШ ФРОНТ

OUR FRONT

СУСПІЛЬНО ПОЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ В АВСТРАЛІЇ

РІК. 11.4.3.

1978

REGISTERED FOR POSTING AS A PERIODICAL CATEGORY B

diasporiana.org.ua

НАШ ФРОНТ
суспільно-політичний журнал
видає
Ліга Визволення України
в Австралії

OUR FRONT
Ukrainian periodical
published by
League for the Liberation of Ukraine
in Australia

З М І С Т

ДО СПРАВИ ЛЕОНІДА ПЛЮША	1
НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ ген. Т. ЧУПРИНСИ – О.Т.Р.	3
ЖІНКА У ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ Т. ШЕВЧЕНКА – Ярослава Іванчук	4
ДУМКИ З НАГОДИ 60-річчя УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ – В. Литвин	11
ДО СПРАВИ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ЗАЄМИН – – Е. Пастернак	15
СЛІДАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ МИСЛІ – д-р А. Бедрій	17
У 60-річчя УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ	21
ШЕВЧЕНКОВІ МЕТАФОРИЗМИ – Е. Маланюк	23
СУЧАСНА ЯПОНІЯ – В.Л.	26
НАШ ШЛЯХ – сумівська сторінка	30
З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ ЛВУ – Т.О.А-ко	32
ВІСТІ З УКРАЇНИ	35

---ooOoo---

А Д Р Е С И

Редакція:

“OUR FRONT”
7 Borrowdale St.,
Red Hill, A.C.T. 2603

Адміністрація:

“OUR FRONT”
2/7 Kernot Street,
Sth. Kingsville, Vic. 3015

ДО СПРАВИ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА

Останнім часом в українській пресі в Австралії появилися заклики ЗУАДКу та СУОА в справі створення Фонду Плюща та статті, в яких Плюща робиться неперевершеної міри патріотом, який "своїми свідченнями на різних міжнародних форумах зробив для нас більше чим хто другий в останніх роках", і далі Плющ "за право України до своєї державности, та навіть проти релігійних переслідувань в СССР, зокрема проти переслідування українців католиків та ліквідації їх церкви – то, як бачимо, його "неомарксизм" і "атеїзм" не такі страшні для нас . . .".

А СУОА в своєму заклику в справі Фонду Плюща передруковує розділ із летючки ЗУАДКу, в якому пишеться: "На протязі десятиріч тільки два визначні "дисиденти" з України дісталися на Захід: Патріярх Йосиф і Леонід Плющ. Обидві постаті – різного віку, походження, світоглядного скерування – виявили незламний характер, наполегливість і послідовність. Вони великі патріоти і безсумнівні самостійники".

Шлях Перемоги, офіціоз ОУН, у ч.27 за 1977 р. в тій справі пише:

"Кому прийшла думка до голови, щоб робити таке порівняння? Чому українці мусять стягати Великого вниз? Як можна страдника за віру, Ісповідника віри, героя-мученика ставляти нарівні з людиною, яка щоправда терпіла, але за «правдивий марксизм», з людиною, яка ще на порозі шляху українського самостійництва, яка саме себе називає безбожником, атеїстом?

Дав би Бог, щоб Леонід Плющ виявився великим патріотом і "безсумнівним самостійником" Це ще буде видно, це ще справа майбутнього. Але ж треба не мати крихітки почуття міри, щоб уже сьогодні прирівнювати Л. Плюща з Патріярхом Йосифом. Де тут та мірка, те спільне, що в старинних називалося "терціум компараціоніс" /третьій складник, потрібний для порівняння двох інших складників/?

Настільки для нас абсурдна сама думка про таке порівняння, що ми не збираємося її розглядати . . ."

І далі: "Нескорені в Україні протестують, щоб їх звати дисидентами. Вони не бажать допомоги від росіян, бо ця "допомога" завжди супроводилася жадливим геноцидом. Ніякого уповажнення Л. Плюща заступати борців в Україні не має . . .".

В ч: 13/1976 р. того ж ШП. стверджується: "На Заході опинилася низка російських дисидентів, або інакшемислячих. Майже усі вони показалися антикомуністами й антимарксистами, відкрито стверджуючи банкрутство доктрини Маркса й Леніна. Вони також широко змалювали жахіття здійснювання її в світі. Коли вирвався з "тюрми народів" Леонід Плющ, а ми, як відомо, від років ведемо і вели акції за звільнення його й інших по-

літв'язнів – то українська громадскість сподівалася, що центральною справою в його з'ясуваннях для світової прилюдної думки буде найважливіша тема, а саме самостійна Україна. Громада розуміла, що КГБ знуцалося над ним саме за його самостійницьку ідеологію і настанову. Адже уся наша громада живе ідеєю незалежної України. Це центральна точка усіх зусиль і змагань української нації. Навпаки, для марксиста, комуніста – самостійність буває другорядною справою, бо марксизм і комунізм у самій суті є антинаціональною доктриною. Якраз Ленін-Троцький-Муравйов при допомозі українських марксистів-комуністів М. Скрипника, Коцюбинського, Хвильового і ін. задушили українську державу – Українську Народню Республіку, очолену Головним Отаманом Симоном Петлюрою . . . Наш нарід прагне здійснити свій власний образ життя, що спирається на питоменних українській нації духових і соціальних первнях. Народ оформив його /образ/ сам впродовж тисячорічного існування української нації. Не є ним /образом життя/ накинений Україні чужий – проти природи української нації – марксизм-комунізм, що є ширмою для російського імперіялізму, не є ним і не буде "націонал-комунізм", чи нео-марксизм, чи соціалізм з "людським обличчям", /куди оприділює себе Л. Плюш/.

Було б помилковим думати, що ми є проти Л. Плюща і ведемо акцію проти нього.

Ми були активні в акції звільнення Л. Плюща, ми радіємо тим, що він з родиною має змогу жити у вільному світі. Ми шануємо право кожної людини мати свої погляди, це стосується теж Л. Плюща. Зокрема цінимо його виступи в обороні самостійности України і українських політичних в'язнів. Але респектуючи і шануючи його, як недавнього в'язня советських психіатричних катівень, та доцінюючи його корисні виступи і акції в обороні українських політв'язнів і українського народу, що є предметом русифікації і нищення в СССР, ми маємо право, а то навіть обов'язок не погоджуватися з його марксистсько-комуністичними поглядами і атеїстичними переконаннями.

Ми є самостійники, антикомуністи, антимарксистичні. Ідеологія нашого руху базується на ідеалістичному світогляді, не байдужим і не маловажним є для нас той факт, що саме трагедію Україні приніс російський імперіялізм у марксистсько-комуністичному вигляді з його безбожництвом і тоталітаризмом – жорстоким терором. Всякий марксизм і комунізм – це однопартійна диктатура і терор. Не може бути мова про якийсь марксизм і комунізм з людським обличчям, як твердять теж і недавні советські політв'язні В. Буковський, А. Альмарик та інші. Ніхто з політв'язнів, як речників визвольної боротьби, не думає про збереження комунізму в Советському Союзі.

Вся доступна нам самвидавна література з України достатньо і пере-

конливо свідчить, що український народ і його борці за визволення не борються за комунізм у вільній Україні.

Ми є здецидовані антимарксистами і антикомуністами.

А в тій же українській пресі в Австралії між іншим пишеться: "Так — Плющ інший, але він корисний для визвольної справи України, тому . . ." Ми твердимо, що це є якраз протилежно. Ніхто не може заперечити того, що саме марксизм-комунізм приніс українському народові поневолення і ярмо, знищення мільйонів наших братів і сестер, наругу і гніт "старшого брата" над нами. Ми воюємо за самостійну, вільну від комуністичної диктатуру, українську державу.

З другої сторони Захід не поборює російської імперії, Захід поборює комунізм, який загрожує існуванню його економіки і добробуту.

Тому оприділювати нас до комуністичного бльоку, чи ширити марксистсько-комуністичні ідеї є шкідливим явищем для нашої визвольної політики. Того нічим не можна виправдати. З тої точки погляду, Л. Плющ робить шкідливу роботу для української визвольної справи.

* * * * *

НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ ген. Т. ЧУПРИНЦІ

*Біля Львова в Білогородці генерал вмирає,
Ліс в жалобі потилюєся мов його прощає,
Сле небо голубе, вітерець лоскоче,
А рідня його не знає і нікто не плаче.*

*Не заграють грімко дзвони і не заспівають —
"Вічна пам'ять" генералу, бо вони не знають,
Мо життя кінчає в бою лицар України,
Вітер ніжно розвіває волосся чупринки.*

*Чорні брови насупились, а в очах терпіння,
Не жаліє що вмирає, — що волі стремління,
Він останніми словами в бій друзів зиває,
І з молитвою за нехтку — очі замикає.*

*Не радій же вражий хате, бо ми ще живемо,
І платим все за кожну жребу вам будемо.
Бо з сердець в нас виливає з кожної клітинки,
Честь і Слава! Вічна пам'ять, є в нас для Чупринки.*

О.Т.Р.

Ярослава ІВАНЧУК

ЖІНКА У ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Як довго житиме український народ, так довго в місяці березні святкуватиме роковини свого найбільшого поета – ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Нема сьогодні на цій кулі земській українця, нема – здається – ніодної української дитини, яка б не чула про Тараса Шевченка і не вмiла б зачитувати бодай кілька стрічок його поезії.

Знаємо ми всі про Шевченка як про найбільшого українського поета. Багато з нас знає і те, що Шевченко був великий, славний маляр та що наш поет був одним із найгарячіших українських патріотів. Знаємо, що за українську справу засуджено його на 10 літ важкого заслання.

Багато дечого знаємо про Тараса Шевченка, але про одне мало хто з нас знає, а саме, що доля не обдарувала його родинним щастям і що Тарас Шевченко в своєму особистому житті був нещасливий.

Ніодин із світових поетів не присвятив стільки творчої сили оспіванню жіночої долі, як Тарас Шевченко, і ніодин з них не піднісся до такого ступня апотеозування жінки-матері, як автор "Наймички", "Неофітів" і "Марії".

Поет глибоко відчув і зрозумів жінку, виідеалізував її істоту та підніс на вершини, де ніщо не всмі забруднити її істоту.

Поет, який горів вогнем обурення проти всякої неправди і неволі, який кидав пламенним словом гніву у вічі зненавидженим підніжкам усіх тиранських правлінь, – цей поет зрозумів та відгукнувся всім серцем на трагедію кожної жінки, яка мовчки, хоч і боляче, відчувала своє соціальне покривдження та приниження своєї людської гідності.

Доля жінки – це одна з улюблених тем творчості Шевченка, то ж і не диво, що українська жінка займає в творах поета особливе місце.

В його творах знаходимо характеристику української дівчини, жінки і матері, як кріпачки, так і вільної.

Шевченко оспівав їх духову й фізичну красу, найглибші почування їх серця, гірку долю і безмежний трагізм.

Ми зустрічаємо в його творчості тонке і шляхетне розуміння жіночої душі в усій силі її болів, страждань і радощів.

Поезії Тараса Шевченка це незглибиме джерело, на якому виховуються українські юнаки у традиції лицарського відношення до жінки, та джерело для прищеплювання українським дівчатам духа самовідречення і збудження в них належного розуміння високої національної ролі і гідності матері-казачки.

Тому нас ніколи не перестане цікавити питання: де є джерело Шевченкового культу жінки, звідки походить та його пристрасна оборона покривджених жінок, де коріниться його винятково напружений глибокий фемінізм?

Великий співець "земних мадон" не зустрів на своєму життєвому шляху такої жінки, яка віддала б йому всю себе, яка, "дивлячись на людей душею" так як і він, зуміла б поділити з ним усі його страждання, дати йому огрійливе тепло родинного життя, таке потрібне творчим натурам, створити для нього притульний хатній затишок, де поет міг би знаходити спокій і відпочинок.

Що ж вплинуло на те, що Тарас Шевченко став одним із найбільших прихильників жінок, створюючи ідеальні образи жінок-матерей? Безперечно, найбільш вирішальний вплив на його творчість мали його особисті переживання.

Кажуть люди, що той мужчина, який любить свою маму, пізніше також і для своєї дружини має багато серця. Тарас Шевченко був дуже прив'язаний до своєї матері. Він не раз згадував про те, що його найкращий вік був тоді, коли ще мати його жила, хоч достатків і тоді не було в нього ніяких.

Тільки подумати: кріпаччина-панщина і шестеро малих дітей Тарасова мати вмерла, як хлопчині було всього 9 літ. Вмерла у молодому віці – 32 роки.

*" . . . Там матір добрую мою,
Ще молодую – у мочилу
Нужда та праця положила . . . " –*

– писав про свою маму пізніше поет.

Прийшла мачуха в дім, а з нею – сварки, побої, голод. Малий Тарас часто навіть не ночує дома.

Не диво, що Тарас ніколи не забував того, хто був до нього ласкавий і виявляв йому серце.

Такою доброю до нього була його сестра Катерина та його мала товаришка забав – "кучерява Оксана".

У кількох своїх поезіях Тарас Шевченко згадує свою рідну сестру Катерину. Вона була старша від нього. Тарас не раз утікав до неї аж на друге село, рятуючись від побоїв мачухи.

У вірші "Сестрі" читаємо:

*"Минаючи убогі села
Покашотрянські невеселі,
Я думаю: – Де ж я прихлюсь?
І де подінуся на світі?
І спитьсь сон мені: дивлюсь, . . .
. . . Дивлюсь, у темному садочку,*

*Під вишнею у холодочку,
Моя єдина сестра!
Многострадальниця святая!
Неначе в раї, спочиває
Та з-за широкого Дніпра
Мене, небога, виглядає . . .
. . . – Мій братіку! моя ти доле! –*

Оксана Коваленко – це була перша дитяча любов Тараса-дитини. Оксана – це не видуманий персонаж, а дійсна особа, що відіграла в чуттєвому житті Шевченка велику роль, особливо в його дитинстві. Про неї згадує поет у своїх творах до кінця свого життя, як про "зорю свою, свою добру долю".

На старі літа Шевченко згадує:

*"Ми вкупочці колись росли,
Маленькими собі любились.
А матері на нас дивились
Та говорили, що колись
Одружимо їх. Не вгадали . . ."*

Коли поет в 1843 році, вже на 30-му році життя, по 14 роках розлуки з усім рідним оточенням, завітав до рідної Кирилівки, довідався про страшну трагедію своєї кучерявої подружки дитячих років:

*" Помандрувала
Ота Оксаночка в поход
За москалями та й пропала,
Вернулась, правда, через год
Та що ж того. З байстрам вернулась.
Острижена. Було, вночі
Сидить під тьмом, мов зозул,
Та кукає; або кричить,
Або тихесенько співає
Та ніби коси розплітає.
А потім знов худяє пішла,
Ніхто не знає, де поділась,
Занепастилась, одуріла . . ."*

Зведена москалем Оксана збожеволіла.

Таких українських Оксан – жертв московського обману і насилля були тисячі . . .

Пишучи "Катерину" /1838/ та "Слепую" /1842/, Шевченко ніби вгадав долю своєї Оксаночки.

До 1914 року біографи Тараса Шевченка лучили цитованими фрагментами поезії "Ми вкупочці колись росли" також і згадку поетову про дів-

чину, яка одного разу отерла йому сльози своїм поцілунком, — з поезією "Мені тринадцятий минуло", і відтворювали образ дитячого Шевченкового кохання виключно на підставі цього літературного матеріалу. До нього додавалась ще одна згадка про розбиту, як ми бачили, жорстоким життям поетичну мрію поета:

*"А я так мало, небагато
Благав у Бога. Тільки тату,
Одну татиночку в гаю,
Та дві тополи коло неї,
Та безталанну мою,
Мою Оксаночку; щоб з нею
Удвох дивитися з гори
На Дніпр широкий, на яри,
Та на лани золотополі,
Та на високі могили" . . .*

Додавалися до цього ще й ті чудові сцени молодечого кохання, що їх поет змалював у "Гайдамаках". Не безпідставно всі бачили в романі Яреми й Оксани відгуки колишніх реальних поетових переживань, що змогли йому вчутися у переживання героїв його поеми. Сам Шевченко називав Ярему лише "наполовину видуманим", а описуючи щасливі хвилини в житті свого закоханого героя, називав його "сиротою багатим" і додавав:

"Таким і я колись-то був! . . ."

У 1914 році професорові Зайцеву пошастило удокументувати дитячий роман Тараса Шевченка ще одним новознайденим його твором, присвятою поеми "Маряна Черниця", присвятою адресованою до Оксани Коваленко /як це потім, на підставі метрикальних книг, ствердив Сергій Єфремов/. Це вже був твір-документ. Мова йшла не про якусь вимріяну Оксаночку, а про певну живу особу, якій Тарас Шевченко в далекому Петербурзі присвятив свою поему "на пам'ять того, що давно минуло", -- ще нічого не знаючи про її трагічну долю /1841/.

У світлі новознайдені присвяти й докладно зібраних даних про пізніші нещасливі романи Шевченка, зробилося все ясним: Шевченко не діврав собі пари не тому, що був "однолюбом", але тому, що образ живої, реальної, кучерявої Оксани, ще більше прикрашений могутньою поетовою уявою, ставав між ним і його новими симпатіями, заслоняв їх собою, затемнював. Вразлива душа поетова домагалася повторення колишньої чистої ідиллі, а невблаганне життя приносило самі розчарування, — пригадаймо хоча б Катрусю Піунову або Ликерію Полусмаківну. Образ Оксани всевладно панував над його уявою, хоч він часом сам не усвідомлював собі цього-

Пригадаймо його сни під час роману з Піуною. Шевченкові тричі снилася вона — то сліпою вбогою жебрачкою десь під церквою, то в живій

картині – теж убогою й сліпою у білій свитині, то – брудною, негарною, обідраною, в сірій розідраній, болотом забрудненій свитці" . . .

Так несвідома праця мозку вбирала нову його любку в аксесуари, що нагадують нам безталанну божевільну Оксану.

Та й на яві йому була конечно потрібна певна ілюзія, а створювати цю ілюзію помагало йому національне вбрання, убрання української сільської дівчини чи молодиці. Не даром Шевченко був теж мистцем-пластиком.

У Піуновій Тарас Шевченко захоується саме після того, як побачив її в ролі Тетяни в комедії "Москаль-чарівник".

Ликерія Полусманківна теж ходила в українському національному вбранні. Та й попадянка Хведося Кошицівна мабуть не інакше вбиралася. А не й є ті три дівчини, що ними Тарас Шевченко з особливою силою захопився був і зкожною з них у своєму часі хотів побратися.

Слава Тараса Шевченка ставала шораз голосніша. Найбільш упереджені до "простого мужика" магнати мали собі за честь те, що в їхньому домі хотів бувати Тарас Шевченко, колишній кріпак, а тепер славний поет і маляр. Таким близьким приятелем дому був Шевченко і для князя Репніна.

Молодий маляр із славою поета, що прибув до Яготина, мусів збудити цікавість, а то й захоплення свого оточення. Його таланти, його товариські прикмети, його гарний голос, – робили враження. Але найбільший вплив мала його сила особистости у прямуванні до ідеалу. Це власне відчула найбільше княжна Варвара Репніна. Сила Шевченкового таланту пірвала її. Серед буденщини й байдужого довкілля він заблис для неї незвичайним світлом. Вона покохала Тараса всією силою своєї чуттєвої вдачі.

Знаємо, що поет не відповів їй тим же почуванням і відносився до неї тільки як до сестри. Але він глибоко відчув і зрозумів її. Увага і почування такої ніжної істоти, як княжна Варвара, поділали на його душу. Не вилилось у поемі "Тризна", яку він присвятив і відчитав їй у яготинському салоні. На доказ своєї щирої приязни поет подарував їй автограф поеми та свій автопортрет.

В поемі "Тризна" читаємо:

"На пам'ять 9 листопада 1843 р. княжні Варварі Миколаївні Репніній

Присвята

*Душі, з небес благословенній,
Дано любить, терпіть, страждать,
І дар приречений, надхнення,
Дано сльозами полисать.
Ви розумієте це слово! . . .
Для вас я радо відложив
Життя буденного окопи,*

*Священнодія я ізмову
І сльози в згуки перелив.
Ваш добрий ангел надлетів,
Обвіяв крилами і снами
І тихо зграйними річима
Про рай той мрії розбудив . . ."*

На ґрунті цього удару розцвіла їх приязнь, почування, яке перетривало всі удари долі. В часі поетового заслання княжна Варвара посилала йому листи й посилки. Її заходи для звільнення поета принесли їй особисту загрозу збоку поліції. А коли поет повернувся з заслання, вони зустрілись для щирої розмови. Її ім'я сплелось навіки з найменням нашого поета і являє собою одну з нечисленних світлих сторінок у його житті. Тому й згадуємо княжну Варвару і шануємо в ній духову сестру нашого поета.

Тарас Шевченко завжди відчував страх перед самотою:

*"Сиди один в холодній хаті,
Нема з ким тихо розмовляти,
Ані порадитись. Нема
Анікогісінько. — Нема! . . ."*

Щастя людини, чи як поет казав — "долю" добачує він тільки в щасливому подружжі. У вірші п.н. "Федору Івановичу Черненку" козак питається у журби:

*"Де та доля пишасться?
Чи то в шинках з багачами?
Чи то в степах з чумаками? . . ."*

На це поет відповідає:

*"Не там, не там, друже-брате,
У дівчини, в чужій хаті,
У рушничку та в хустині,
Загована в новій скрині".*

Згадуючи про рушник і хустину, поет має на думці сватання.

В однім листі пише Шевченко до дружини українського вченого Марії Максимовичевої:

"Я вас просив, щоб ви мене оженили, а то, як ви не ожените, то й сам Бог не оженить, так і пропаду бурлакою на чужині".

Перебуваючи у свого далекого свояка в Корсуні, сподобав був собі Шевченко його наймичку кріпачку Харитю. Листувався часто в цій справі зі своїм братом та все натискав на нього, щоб його жінка поспитала Харитю, чи та піде за нього. Згадує в одному листі, що його не тягне до тих міських чужих панночок.

Безперечно, що для Хариті подружжя з такою людиною, як Тарас Шевченко, було б велике щастя, але вона цього не розуміла. Чомусь не могла

зрозуміти, що такий славний чоловік хоче її бідну за жінку. Крутила, крутила, а потім просто сказала, що не піде за нього. Прикро вразила поета Харитина відмова. Ще в 1860 році, недовго до своєї смерті, він пише, прямо в розпучі:

*"Якби з ким сісти гліба з'їсти,
Промовить слово, то чоно б
Хоч і як-небудь на сім світі,
А все б таки якось жилось.
Та ба. Нема з ким . . .
. Ні. Треба одружитись,
Хоча б на чортівій сестрі!
Бо доведеться одурити
В самотні . . .
О горе, горенько мені!"*

Все ж таки Харитя не була глибокою поетовою любов'ю. Такою стала доперва Ликерія Полусмаківна, теж кріпачка і теж наймичка. Це була гарна дівчина, письменна, тільки дуже легкодушна і неповажна. Всі приятелі віраджували Тарасові Шевченкові цього подружжя, але він ні про що не хотів чути. Ликерію називав він "ясною зіронькою". А коли раз сестра письменника Куліша відмовляла його від цієї женячки, Шевченко відрізав їй просто:

" – Хочби й батько мій рідний устав з домовини та сказав, то й його б я не послухав!"

Про своє подружжя з Ликерією поет мріяв такими словами:

*"Посаджу коло хатини
На wspomин дружині
І яблуньку і грушеньку,
На wspomин єдиній! . . ."*

Згодом і сам поет переконався, що Ликерія не була йому під пару. Дуже глибоко пережив він цю чергову свою невдачу. Можна сказати, що це розчарування на якийсь час зовсім зломало його душевно.

До кінця життя не міг поет забути своєї Ликерії. Навіть тоді, як вже розійшовся з нею, присвятив їй вірша, який починався від слів:

*"Поставлю хату і кімнату,
Садох-райочок насаджу . . ."*

А далі мріє поет про щось, про що сам знає, що воно ніколи вже не станеться:

*" . . . Присяжесь діточка мені,
Веселая приснижесь мати,
Давне-колишній та ясний
Приснижесь сон мені! . . . і ти! . . ."*

(Закінчення слідує)

В. Литвин

ДУМКИ З НАГОДИ 60-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (Продовження)

ПРОЖЕКТОРОМ У МАЙБУТНЄ

Відзначаючи 60-річчя української державности, гляньмо взад на пройдений шлях і киньмо жмут світла в недалеке вже може майбутнє. 60 років . . . страшних, страсних років. Скільки жертв, скільки горя зазнав український нарід, "а сльоз, а крови? Не ріки – море розлилось", як казав Тарас Шевченко. Сьогодні з переспективи 60 років ми бачимо ті події крізь призму часу більш випуклими, багато дечого непевного і незрозумілого тоді стає сьогодні ясним. Особливо всі промахи і численні помилки, які спричинили катастрофу наших визвольних змагань. Ті події застали нас непередготованими, особливо духово. Наш тодішній політичний провід не станув на висоті завдання того великого історичного моменту/

Та всежтаки, не завжаючи на всі трагічні помилки і промахи, на всю страшну тодішню дійсність, по тих роках осталася для народу, для сучасних і майбутніх поколінь велика безсмертна легенда. Легенда про Українські Армії, про Січових Стрільців, про Чортківський пролом, про Крути і Базар, про нечувані в історії воен зимові походи, про червону калину, що в лузі похилилася . . .

Беручи до уваги розвиток міжнародної політики, положення внутрі Советського Союзу, напружені відносини з Китаєм, можуть заіснувати такі перспективні можливості, які мали б вирішний вплив на визвольну боротьбу українського народу: а/ революційний зрив в цілій імперії, а зокрема в Україні, б/ війна.

а/ Зростаюче незадоволення населення на тлі соціальним і національним, евентуальний збройний зудар з Китаєм, боротьба за владу в Кремлі, зовнішньо політичні труднощі – це є чинники, які можуть довести до революційного зриву в Советському Союзі.

Підчас революційного зриву ОУН мусить стати провідною силою, яка очолить збройну боротьбу і буде нею керувати. Шлий край має бути поділений на революційні округи від 20-25. В кожній окрузі діє Революційний Осередок під проводом членів ОУН, який наводить лад на місцях, встановляє українську адміністрацію, організує збройні відділи, які мають бути включені до У.П.А. Поборюємо всяку отаманщину на місцях. Немає сумніву, що село стане по нашій стороні. Труднощі можуть постати з опануванням міст та індустрийних центрів з перевагою чужонаціонального, ворожого нам елементу. Для підкріплення революційного потенціалу перекидаємо в Україну Похідні групи, як це мало місце в час II світової війни.

Стараємося створити якнайскорше революційний уряд, який проголосить Українську Державу, нав'яже співпрацю з іншими поневоленими народами і поробить заходи для визнання самостійности України іншими державами. Дуже важливою буде справа приєднання для революційної боротьби українських військових частин та інших поневолених народів, захоплення радіостанцій і використання їх для революційних цілей.

Українська національна революція мусить бути всенародня. Вона мусить бути національна і соціальна. Без поєднання тих двох чинників кожний наш визвольний зрив буде невдалий. Це бачимо неодноразово в нашій історії. І Виговський і Дорошенко, Мазепа й Сомко були великими державниками, але не доцінювали ваги соціального чинника, тому кінчали як герої державники, без пориву і підтримки народніх мас. Деякі українські визвольні чинники відреклися "черні", нап'ятувавши її руйніницьку ролю. Вони бачили лише національне, державне, не визначаючи його соціального змісту, відаючи це питання на використання чужим силам. Інші знова звернули увагу виключно на соціальне, забрели з ним до інтернаціонального марксизму й занедбали національно-державний чинник.

Ця українська трагедія повторилася в 1918 р. Московські большевики дуже спритно використали ту обставину, що українські чинники не потрапили своєчасно розв'язати ані національно-державного визволення ані соціально-аграрної проблеми. Три універсали Центральної Ради стояли на федералістичних позиціях, аж доперва ІV станув на правильний шлях. Так само не розв'язано своєчасно як слід соціального і земельного питання.

Звідси для нас наука на майбутнє. Ми мусимо пам'ятати, що коли буде падати большевизм, в Україні буде діяти проросійський фронт, різна керенщина, нтс-івщина та інші п'яті колони Москви, які за допомогою наших федералістів та інших татарських людей будуть сіяти заколот і замішання, щоби знова вбити клин між народ і його політичний провід. Вони будуть говорити прим. що український уряд хоче за продати Україну американським капіталістам, або що він хоче повернути колгоспи і невільничу систему поновного закріпачення селян і робітників, щоби в той спосіб збаламутити наївних і відвернути їх українські маси від їх проводу.

Щоб не повторити помилок минулого, за які ми пізніше важко платимо, ми мусимо мати заздалегідь опрацьовану ясну програму якнайкращої розв'язки усіх складних питань збірного життя державної нації. В час революції запізно опрацьовувати ті справи. На самім початку мусить бути ясно поставлене питання соціального устрою, мусить бути проголошене скасування колгоспів і повернення приватної власности та індивідуальної ініціативи. Зараз на початку приступаємо до творення армії, поліції, державної адміністрації, судівництва. Все має бути роблене після опрацьова-

ного оперативного плану, а не похапцем. Фабрики, заводи, колгоспи мають бути забезпечені перед грабунком і крадіжжю. В час революції панує воєнний стан і діють революційні трибунали, які карають згідно з воєнними законами всяку диверсію, шпionажу, поборюють хаос, грабунки та особисті порахунки.

б/ Війна. Національно-визвольна боротьба України та інших поневолених народів не знайшла ще досі піддержки зі сторони західних великодержав і якщо така ситуація осталася незмінною в час III світової війни, то в Україні можуть заіснувати такі ситуації: 1/ українські революційні сили творять український уряд і проголошують у Києві Самостійну Українську Державу. Альянти визнають український уряд або принайменше не ставляться до нього ворожо. 2/ Альянти стаються ворожо до ідеї української державности і ведуть політику реставрації російської імперії. 3/ Альянти творять з України та інших неросійських країв свого рода Комісаріят під протекторатом ОН, до часу переведення плебісциту чи якоїсь іншої штучної розв'язки, прим. творення федерації Східної Європи під проводом Москви, що на ділі рівняється відбудові давньої імперії.

В першій випадку наша ситуація ясна і легка. Нашим обов'язком буде наладнати якнайскорше справну адміністрацію, завести лад і порядок, щоби не дати ворогам до рук зброї, мовляв, українці ще не зрілі до самостійного державного життя. Творимо українську визвольну армію, яка буде поповнятися воєннопоненими українцями із советської армії, організуємо поліцію, взагалі цілий державний апарат.

В другій і третій випадку трактуємо альянтів як окупантів України і здійснюємо наші пляни без огляду на окупаційну владу, враховуючи при тому можливість конфлікту з ними і боротьби на два фронти. В тім випадку творимо підпільний український уряд, організуємо У.П.А., творимо спільний фронт з іншими поневоленими народами, ведемо наполегливу акцію, при допомозі української еміграції, на міжнародньому форумі в оброні прав українського народу.

В процесі розбудови й закріплення української держави великої ваги буде питання творення оборонних союзів на базі взаємної безпеки і розбудови українських збройних сил. Упадок російської імперії змінить докорінно політичне обличчя Східної Європи. На руїнах російської тюрми народів постане ряд нових держав, які повинні бути пов'язані політично-мілітарними союзами для забезпечення своїх кордонів перед Московщиною, яка ще довгий час не зречеться своїх імперіялістичних апетитів і охоти загарбувати чужі землі. В пляні української державної політики буде змагати до вдервання Московщини в її етнографічних границях і забезпечення собі та іншим народам можливості спокійного розвитку. В інтересі такої політики буде окружити Московщину політично-мілітарними союзами і пактами в такому приблизно пляні:

- 1/ Далекосхідний пакт-Японія, Китай, Ідель-Уральська республіка і евенгуально Сибірська. В інтересі української політики буде попірати емансипацію Сибіру, щоби послабити політичний та економічний потенціал Москви.
- 2/ Південно-Азійський пакт: Афганістан, Персія, Туреччина, Україна. До нього можуть прилучитися: Туркестан, Грузія, Вірменія, Азербейджан, Козакія, якщо ті країни усамостійняться.
- 3/ Західній союз: Білорусь, Польща, Румунія, балтійські країни. Цей союз мав би теж балянсувати німецький тиск на Схід.

Дуже важливою буде справа наладження добросусідських взаємин з Польщею. Перед тим українська держава мусітиме розв'язати справу Захерзоння, Холмщина, Лемківщина, Посяння – це споконвічно українські землі, звідки комуністична Польща насильно виселила українське населення. Ми з тим станом не можемо погодитися і будемо домагатися повернення тих земель до української держави. Наладження добросусідських взаємин лежить в інтересі обох народів. Польські екзильні організації і преса не перестають мріяти про відзискання загарбаних українських земель поверсайською Польщею. Але сподіваємося, що нове покоління відлікується з Сенкевічівського шовінізму і манії великості та зрозуміє, що сильно перенаселена і динамічна Німеччина буде завжди загрозою для Польщі, яка ніколи не встоїться між німецьким молотом і московським ковалом без сильної Української Держави на Сході. Чим скоріше вони це зрозуміють, тим краще для обох народів.

Особливо важливою буде проблема усталення справедливих кордонів, головню на теренах з мішаним населенням. В тім напрямі треба працювати уже сьогодні еміграціям поневолених народів, створювати атмосферу взаємної толерації, зрозуміння й добросусідських відносин. Під тим оглядом дуже добру роботу виконує АБН, який після упадку більшовизму може перетворитися в Союз Народів Східньої Європи й Азії.

І тут відкривається велика місія для України, як порядкуючого чинника, як природнього центру з високою культурою й великими природніми багатствами, до якого тяготітимуть сусідні народи.

Вже тисячу років тому Київ був на Сході центром культури, науки і важливим пунктом, в яким перехрещувалися торговельні шляхи із заходу на схід і з півночі на південь. Відзискати ті позиції є нашим обов'язком та історичним призначенням. І тоді фраза "на грані двох світів" набере реального змісту.

* * * * *

Євген ПАСТЕРНАК

ЩЕ ДО СПРАВИ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ

Згідно з повідомленням української преси, у Мюнхені постало польсько-українське товариство, яке має пропагувати справу порозуміння між польською і українською еміграцією. Це товариство мало постати за ініціативою польською екзильного уряду і екзильного уряду УНР. Які засади лягли в основу тієї нової спроби порозуміння – ми не знаємо, але виглядає так, що обидві сторони вирішили "перейти до порядку денного" над важкою спадщиною минулого.

В той самий час польський екзильний президент, не відмовляється від претенсій до "польських історичних земель" України, Білорусії і Литви. Не треба надто глибокої політичної аналізи, щоб побачити, що мюнхенське польсько-українське товариство постало на цілковито непаритетних засадах, Островський, раз-у-раз заявляє, що він не зрікається згаданих претенсій, і виглядає так, що поляки хочуть факт існування цього товариства використати для своїх цілей в міжнародній акції і ще раз "вивести українців у поле".

Справа польсько-українського порозуміння "товчеться" в нашій пресі на еміграції вже ось скоро тридцять років, і тут немає потреби повертати до всіх, уже загальновідомих, аргументів польської і української сторін щодо тієї проблеми. У "Свободі" з 2-го липня м.р., П. Е. Турула подає трохи "оливи до вогню" попередніх аргументів, пишучи: "Українці не мають територіяльних претенсій до теперішньої польської держави, бо в її межах вже немає теренів зі суцільним українським населенням". Чому п. Турула присвоює собі право говорити в імені, якщо вже не цілого українського народу, то принаймні, в імені усієї української еміграції – це є його особистою таємницею. Еміграційне суспільство – однаково польське і українське не є рішальним чинником для справи дискусії про державні кордони. Якщо польська еміграція у своїй величезній більшості не має охоти зрікатися претенсій до "історично-польських земель" – це є її справою, але, напевно, українці на еміграції не забули про Холмщину, Підляшшя і Лемківщину, і що в майбутньому станеться з цими історично-українськими землями – годі тут спекулювати. Але ані екзильний уряд УНР, ані тим більше п. Турула чи хтось інший, не можуть і не сміють давати таких заяв, які можуть бути використані польською стороною у її претенсіях щодо "привернення історичних кордонів Польщі".

Також українці не забули про те, що сталося з українськими земляками в часі панування поверсальської Річпосполитої, а в часі останньої війни зокрема, тобто про денационалізаційну політику польського уряду, про

розвалювання українських церков на Холмщині і Підляшші в 1938 році, про фізичне винищення українського населення цих земель Армією Крайовою у 1943 році, врешті, про примусове вивезення усього українського населення на "Земі Одзискане" в 1947 році. Ми справді дуже цікаві знати, чи сучасний польський екзильний уряд, який є історично відповідальний за згадані вище злочинні факти, засуджує політику своїх попередників і заповідає, що подібні факти в майбутньому не повторяться?

Можна би піти в історичну давнину і вишукати усі спроби польсько-українського порозуміння. Усі ці спроби, без винятку, кінчилися невдачою, і то головно з причини нещирости (щоб не сказати більше), польської сторони. Мрія "відновлення історичної Польщі" – "від моря до моря", чи, може, в "історичних кордонах з-перед 1772 року", чи, врешті, як тепер, у кордонах, устійнених Ризьким трактатом" – не перестала переслідувати польських політиків у минулому і в сучасному.

Нещодавно польський історик і письменник Маріян Брандис видав у Варшаві свою чотиритомову книжку п.н. "Кінець Світа Шволежерів", що є історією царства польського, яке постало наслідком Віденського Конгресу 1815 року. У цій праці автор дав докази на те, що так зване листопадове повстання поляків у 1830 році було засуджене на поразку від самого початку тому, що поляки не могли і не хотіли скоординувати своїх революційних плянів із діями російських революціонерів-декабристів, які підняли повстання проти царату в 1825 році. Це було наслідком того, що польські і російські революціонери інтерпретували "незалежність Польщі" цілковито відмінно, а поляки не уявляли собі незалежної Польщі без встановлення "історичних кордонів", тобто без України.

Поляки тоді і тепер воліють програти, а не відступити від засади панування над українськими землями. А втім, повторюємо, це є їхньою, польською внутрішньою справою будувати свою політику на тих чи інших засадах. Але українські політики були би безнадійно наївними і сліпими, якщо б хотіли будувати майбутнє свого народу "із замкненими очима".

Автор цих рядків уже вказував на те, що російський письменник і публіцист Солженіцин, вимагає від себе і від інших визнання історичних провин і запевнення, що історичні злочини не повторяться. Можна погоджуватися, або ні з тією настановою Солженіцина, але незаперечним фактом є, що він здобув міжнародне признание і величезну популярність.

Але надзвичайно важко зрозуміти тих польських політиків, які раз-у-раз пригадують світові про історичні кривди, що їх зазнав польський народ від москалів і німців, і благають вільний світ допомогти полякам відбудувати незалежну Польшу в "історичних кордонах".

* * * * *

Д-р Анатоль БЕДРІЙ

СЛІДАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ МИСЛІ

III

Е. МАЛАНЮК – МИСЛИТЕЛЬ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

"Степова Еллада"

"трагічний безкрай України"

Для повноцінного висвітлення мислі Євгена Маланюка та його тривалого вкладу в українську національну думку, необхідно підкреслювати його південно-українське вкорінення. Воно проникає його інтелектуальні висновки дуже яскраво, головне в 20-30-их роках, та залишає свій вплив не лише на його історіософічній, культурологічній, націоналістичній мислі, але й на політичній. Шобільше, цей південно-український комплекс навіть важить багато в самій психіці Маланюка, і його треба брати під увагу при пояснюванні різних особистих потягнень мислителя.

Як уже згадано в попереднім розділі, Маланюк у своїм дитячо-юнацькій віці закріпив глибоке емоціональне виховання, одержане в родині в домі /музично-мистецьке від матері та традиціональне від діда й батька/, але значно слабше ґрунтовне знання, так би мовити – формальну українську освіту. Він вийшов у світ українським патріотом, проте без систематичної української середньої та вищої освіти. Його "спізнене покоління" надробляло самоутвором та імпровізацією. Він став патріотичним поетом і популярним публіцистом, проте не зміг досягнути рівня ученого.

Змушений покинути Україну 1920 р. він в першій своїй творі п.н. "13 листопада 1920 р." виявляє люту злість на ворога: "нищить, бруднить і спалює землю мою чергова орда. Степ підвівся і втілює в древній хаос і посунув на нас в гостроверхих татарських шапках". Син степової частини України, він емоційно але й спрощено сприймає ворога, як "орду" /якої символ добачує навіть в тодішніх червоно-армійських "татарських" шапках/. Змаг бачить між осілим миролюбним культуротворцем і кочовиком-наїзником. Реальним екологічним /гео-культурним/ фактом є "свист херсонського простору", хоч тоді висловленим емоційно, а не усвідомленим ще раціонально. /"Під чужим небом"/ Йому "сниться вольний вітер Херсонщини, вітер-дудар" – як патріотичний стимул.

В дальших роках Маланюк промислює свій світогляд. Націоцентр він бачить на півдні і називає Україну "степовою Елладою", /"Сьогодні", 1925/ перебільшуючи ролі степу з одного боку, і синтезуючи українську культуру з старо-грецькою – з другого. /На Півдні зір більше звернений на південь, ніж з Північної чи Західної України./ Осілі тубильці – якась не державна, безформна, "горизонтальна" /Маланюк уживав термін "без-

ієрархічна"/ "динарська раса", якій із зовні то накидаються ворожі орди, то "Еллада" хоч, правда, ця друга – культурно-творча, але не державно-носна. Така геленізована Україна "й тепер антично-ясна", але "половецьким ханом полонив тебе синій степ." У "Варязькій баладі" Маланюковий Київ – це "Степова Олександрія". Бачимо як його світогляд ідеологізується, проте й гео-культурна історичність України спрощується. /Чей же Київ не є положений там, де Херсон чи Запоріжжя.

Маланюк виводить історіософію Півдня: "скитські баби і хрести" – синтеза історичного наверхствування української пракультури з християнством. Згодом – сармати і татари та "берег Кіммерії", що "підніс коринтські обриси колон", Херсонес, "козацький буйний Понт", до якого причалювали "генуеські кондотери", а потім поділ України між "двох гетьманів" і невдачі Орлика.

Багата чорноземом степова країна зумовлює на думку Маланюка два полюсово протилежні типи спільнот: або заможного, миролюбного, осілого селянина або рабівника-напасника. Із полюсової протилежності тубильці-миролюби і кочовики-агресори Маланюк висновує, що нібито типовою української ментальністю є пасивна і статична миролюбність. Але такий нарід завжди буде в неволі динамічного зайди. В цій неначе безвиглядній ситуації Маланюк шукає за засобами оборони тубильця. І відповідь він знаходить в Донцовському волюнтаризмі: "Не хліб і мед слов'янський: криця; кріс. Не лагода Еллади й миломовність – Міцним металом наллята безмовність, короткий меч та смертоносний спис". Він зводить ці спасенні чинники до двох знаменників: "варязька сталь і візантійська мідь", що означають військову силу й державницьку еліту. Без них "спить Київ /тут синонім державницької нації – А.Б./ під злотом царгородських мозаїк." Зате "там обертав в державну бронзу владно це мудре злото – кремезний варяг". Одначе згодом "воно текло безвладно під ноги орд – на кочовничий шлях". Маланюк доходить до заключення:

Хай згине скитсько-еллінська краса
На тучнім пропонтійським суходолі, –
Шоб власний Рим кордоном вперезав
І – поруч Лаври – станув Капітолій.

/"Поліття", 1925/

Маланюк охоче ентузіастично, широ приймає виводи Дмитра Донцова, вважаючи його "своїм", "південним" /до чого долучився комплекс самітності та внутрішньої потреби мати над собою надійний авторитет – "батька"/. Про це він сам зізнає: "у Д. Донцова гарячий таврійський темперамент, жажуча пристрасть бійця і неподільна любов-ненависть південно-українського серця". Маланюк молиться: "Припонтійським степам породи степового Мессію Мадонно Диких Піль!" /"Молитва", 1927/. При цьому він наголошує християнський аспект українського світогляду, бо Україна

— це "степ та небо, під сонцем щедрим, як в Елладі", "над розлогим степом таке ясне херсонське наше небо" /"Голоси землі", 1929/.

В 30-их роках Маланюк підсвідомо тяготеє назад до перед-донцівської естетичної стативи "Степової Еллади":

Досі сниться метелиця маю,
Завірюха херсонських вишень.
Золоті її очі вливають
Степовий необмежений день. /"Вічне", 1934/

Залюблений у свій Південь, Маланюк підіймає ідейну й політичну роль України як чорноморського бастиону волі акомпальюючи "чорноморській доктрині" Юрія Липи:

І ось встає із піни Понту
Над хвиль розгойданим свічадом
Співуча мрія горизонту —
Сліпуча Степова Еллада /"Символ", 1937/

Як уже згадано в біографічній частині, щойно в другій половині 30-их років починає займати в Маланюковій світогляді певне хоч бліде місце Західня Україна. Він признає Карпати "рідною землею", на якій він все таки почувается "як гість із Запорожжя" та оживає щойно, коли "в груди вдарить вітер з України". /"Карпати", 1937/

Безперечно великою заслугою Євгена Маланюка є впровадження Південної України в національну свідомість та національну історіософію /хоч він не був самотній, тому що батько і син Аркаси, Іван і Юрій Липи та Дмитро Донцов внесли багато південно-українських складників в національну мисль. В студії "Начерк культурного процесу" /1939/ він твердить, що "землі сучасної України стали "продовженням чорноморського побережжя" частиною світу Еллади . . . І коли шукати на теренах про-України культурно-творчої домінанти, то нею міг бути єдино вплив чорноморського, понтійського Полудня, до якого, як до природньої своєї бази гравітувала ціла територія". На його думку, Україна була ареною "многочасової боротьби іранізму і елленізму". Він наводить авторитет велико-простірного історика М. Ростовцева для виводу, що "цивілізація київська була, як і попередні цивілізації на тій території, "цивілізацією полудневою, насяккою східними первнями" . . ." Мислитель заключає: "Тому — то цілий сенс історії України можна виразити, як боротьбу за опанування, за переможення степової полоси в напрямку до моря, що в часах потуги Київської Держави носило тріумфальне ім'я Руського Моря".

Пошуки Маланюка /і майже погоня/ за рятуковими чинниками для визволення України довели до цього, що він призабув дошукуватися таких чинників внутрі української нації. Недооцінка самотніх державно-творчих сил в самій Україні фатально відбилася на світогляді та моральному

стані Маланюка під час II світової війни, коли він втратив ідейний ґрунт під ногами, не завваживши виростаючих державно-будуючих сил у власнім народі. Оця недооцінка творчих чинників України, самобутнього потенціалу, помітна у вірші "Ми повертаємося", написаному в січні 1941 р.: "свіжий подих льодовців насувається невпинно . . . Та знову ліс піде на південь безвладність степу побороть . . ." В іншому вірші видніє "динарська" статика: "повільно тягнеться розмова", "у холодку в солодкій тіні", і воли теж спокійно жують полову. /"Атавістичне"/ Ще 1951 р. він не сприймає жодних творчих сил, які виринули в 40-их роках і бачить лише "незбагнений степ" і "трагічний безкрай України. /"Чвертьстоліття"/ Це картина безсилої і творчо-нездійної нації. Автор такого душевного стану не міг світоглядом бути тоді спроможним сприйняти візію командного бункра в Білогірці!

І шойно в половині 50-их років Євген Маланюк остаточно полишає на боці поняття України як виключно південно-степової та недержавницької нації та в статті "Львів і Галичина" /1955/ признає, що "наша "східньо-західність", наша геокультурна "еліпсовидність" – це не причина до нарікань, лише виняткове наше геокультурне і геополітичне щастя: обидві половини нашої соборної "еліпси" із своїми двома окремими вогнищами не лише себе – впродовж довгих віків – взаємно доповнювали, а й взаємно виручали".

Популярність Євгена Маланюка між західними українцями була десятиліттями дуже велика, помимо цього, що він з погляду націотворчої ролі довгий час їх майже ігнорував. Цю популярність пояснюємо словами самого Маланюка: "С "історичним фактом", що усіх видатніших галичан непереможно притягала "Велика Україна". і всі вони – в міру сил і можливостей – туди навідувалися. "Широкі степи" і тому подібні поетичні метафори були символом чогось, чого Галичині вирізно бракувало".

Ділимося сумною вісткою з усім нашим членством Л.В.У., що 14-го грудня 1977 року у шпиталі Фуцкрай, Вікторія на 52 році життя помер бл. п. Стефан Балдик. Покійний народився 21.2.1925 року Західня Україна, в селі Лашки Миронові.

Залишив у жалобі брата Михайла і сестру Катерину Холод. Покійний, Стефан був добрим жертводавцем і членом Л.В.У. Похорон відбувся 16-го грудня 1977 року, початок похорону відслужив о. Креспо а завершив о. Бовден. На цвинтарі прощали покійного від Церковного Братства О. Поточний, від Громади Саншайну В. Левинський, від Л.В.У., Л. Томин.

Після похорону відбулось прийняття в приміщенні Українського Народного Дому. Прийняття влаштувала Управа Громади Саншайну, а очолювали пані Союзу Українок, Саншайну. Збірку перевів друг С. Гриців замість квітів на могилу на Патріярхат, яка принесла суму 103 доларів.

Жалібне співчуття складають члени Л.В.У. Саншайну.

У 60-річчя УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

22-го січня 1918 року в столиці України Києві пролунали історичні слова: "Народе України! Твоєю волею, силою, словом утворилася на українській землі вільна українська республіка . . . Однині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу . . ."

Після довгих років неволі – всій Україні і всьому світові ІУ Універсал проголосив самостійність і незалежність української держави – такої, якою вона була в княжій добі й у великій козацькій добі – в часах нашої величі і слави.

Тиждень пізніше, 29-го січня 1918 року під Крутами – українська молодь згвела перший – після бою під Полтавою в 1709 році – збройний бій з московською навалою, що наступала на Київ, щоб задавити українську державу.

Під Крутами – молодю, гарячою українською кров'ю був підписаний історичний документ України, ІУ-ий Універсал з 22-го січня, найвищою ціною життя була стверджена непереможна воля українського народу на свободне життя у своїй суверенній державі – "в своїй хаті своя правда і сила і воля!" Кров пролята за свободу – це печать, якої не знищать жодні ворожі сили, ні не зітре час.

Бій під Крутами – це Рубікон Української Національної Революції. Закінчилися вагання й шукання і сумніви провідників революції 1917 року. Україна ступила на єдиноправильний шлях, шлях боротьби, заговорила мовою зброї, мовою, яку єдино розуміє і респектує ворог. Самостійна держава і боротьба за неї.

На цьому шляху вписано ще одну історичну дату – проголошення української держави 1-го листопада 1918 року у Львові і ще одну велику дату: 22-го січня 1919 року в Києві – обидві держави з'єдналися в одну соборну самостійну державу: "віднині зливаються в одно віками відділені одна від другої частини – Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпряньська Україна в одну велику Україну".

Акти 1918 і 1919 років говорять виразно про те, куди прямує та чого прагне український народ. Його волю стверджує безупинна, завзята, жертвна боротьба.

І хоч перші Визвольні змагання нашого народу 1917-1921 рр. закінчилися невдачею, ворог подужав нас, то боротьба за свободу, за суверенну українську державу не припинилася. Набрала лише інших форм, а саме підпільно-політичної революційної боротьби, що її провадили ті, що не зложили зброї – повстанці, революціонери, підпільники: БУД, СВУ-СУМ на сході, а на заході Українська Військова Організація /УВО/ і ОУН під

керівництвом полк. Євгена Коновальця і в Західній Україні під проводом Степана Бандери, що пізніше став символом і прапором української визвольної боротьби.

ОУН продовжує Українську Національну Революцію в нових складних умовах між Першою і Другою світовими війнами: 15-го березня 1939 року проголошено самостійність Карпатської України, 30-го червня 1941 року відновлено українську державність, стверджуючи незмінну волю українського народу, висловлену в актах 22-го січня і 1-го листопада, що дало початок другим Визвольним змаганням.

І знову до відвертої збройної боротьби за ту саму мету – за українську самостійну соборну державу стало друге українське покоління, покоління українських націоналістів, ті, що поставили своєю девізою "здобудеш українську державу або згинеш у боротьбі за неї".

За проголошену 30-го червня державу стає славетна Українська Повстанська Армія /УПА/ – сотні тисяч українських воїнів під керівництвом Головного Командира УПА ген. Романа Шухевича – Тараса Чупринки ведуть збройну визвольну боротьбу більше як десять років /1941-1952/, всенародне встання, як назвав цю боротьбу один з сьогоднішніх борців.

"Український Народе! Революційним здвигом, зброєю твоїх найкращих синів ти здвигнув у 1917-18 роках українську державу. Героїчна боротьба твоїх предків і пам'ять про їх лицарську смерть за українську державу – це для тебе наказ" – проголосила Українська Головна Визвольна Рада /УГВР/, революційний уряд України в часі цієї боротьби.

І цей наказ вірно й з найбільшою посвятою, з безприкладним героїзмом виконує український народ.

На боротьбі, жертві і крові своїх батьків і матерів, що навіть і в московських концтаборах не перестають боротися, – виросло нове, молоде третє покоління, яке продовжує боротьбу,

В Україні прапори визвольної боротьби бере в свої дужі руки молода українська генерація, що мужньо і відважно виходить на шлях, як авангард свого народу. Боротьба йде скрізь: у підпіллі, в літературі і в культурі, в школах і в колгоспах, у фабриках і в університетах і в науці, в концтаборах і на цілині, в селах і містах . . . Різні форми, відтинки і вияви визвольної боротьби.

Та сама мета, той сам шлях і ті самі прапори. Ті самі сини й такі самі дочки українського народу. Вони йдуть незважаючи на переслідування, арешти, ув'язнення, вивози, концтабори, незважаючи на жертви і втрати. Йдуть тим самим шляхом, що їхні попередники – батьки й діди: "ім північні вітри гудуть, ім сніги замітають путь, а вони ідуть без упину . . .", і жодна ворожа сила не спинить їх у їхньому поході до волі! "Покотилася лавіна, і де в світі тая сила, щоб в бігу її спинила!"

"Ми українські націоналісти ув'язнені у В'язимірській тюрмі за нашу участь в українському національному русі . . . Наша ціль – вихід зі складу ССРР і побудова української держави" – заявляють українські політичні в'язні. А це і є мета всього українського народу, за ту мету боролися наші батьки, боролися наша генерація, і бореться теперішня, третя українська генерація.

В цьому запорука, що мета 22-го січня буде досягнута, боротьба нашого народу і наша у всьому світі закінчиться нашою перемогою!

Президія
СВІТОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

Е. МАЛАНЮК

ШЕВЧЕНКОВІ МЕТАФОРМОЗИ

Факт відомий, що кожна доба має свій погляд, свою уяву, свій образ видатної людини. Образ той якби еволюціонує в часі.

Нього своєрідного явища не уникнула і така постать, як Шевченко. Постать, що, здавалося б, найменше могла б підлягати якомубудь релятивізму, хоча б з огляду на свою очевидну абсолютну вартість. Бо навіть і ті бунти проти нього, що їх піднімали не будь-хто, але Панько Кудіш та Михайло Драгоманів в минулім, а Микола Хвильовий уже в нашій добі, лише підтвердили і ще більш угрунтували саме ту його абсолютну понад-часову, понадісторичну вартість.

Коли зважимо не так може літературну, як культурну-політичну ситуацію Батьківщини в момент з'явлення Шевченка, ми інакше не можемо назвати те з'явлення, як чудом.

Відумираючи на Правобережжю культура польської Речипосполитої отаборюється в Кременецькім Ліцеї і робить з нього столицю "української школи в польській літературі". Скупчене на Лівобережжі при Харківськім університеті шупле й залякане українство займається етнографією, за вийнятком Костомарова – епігонствує на Котляревщині, (яка, поза всяким сумнівом, сама була не початком, а лише закінченням – саме Києво-могилянської доби), устами Опанаса Шпигоцького проголошує, що "міновалось ейо (України) козакованіє на полях бранних, не полагають уже козаку меча веси судеб", а устами Амброзія Метлинського панахидно стверджує, що "вже наша мова конає".

Прозаїк Григорій Квітка, а в ще більшій мірі поет Євген Гребінка є письменниками вже двомовними. В пошукуванні "високого стилю" – поміж

ними – Микола Гоголь покидає Батьківщину, даючи в "Мертвих душах" страшний образ заживо гниючої української шляхти і, властиво, прокляті їй.

За таких обставин тоненька книжечка, що вийшла 1840 р., саме десь в березні, під романтичною назвою "Кобзар" – зробила враження вулканічного вибуху. "Муза Шевченка роздирає завісу . . . прорвала якусь підземну гать, уже кілька віків замкнену багатьма замками й припечатану багатьма печатами . . ." схвилювано говорить Костомарів. "Шевченко запалив світло, при яким стало видно по всій Україні, куди з нас кожен мусить простувати . . . і всі поділились на живих і мертвих . . . устами Шевченка увесь наш нарід заспівав про свою долю" – стверджує широкозорий Куліш. "Волосся настовпужилося в мене на голові" – писав навіть старенький представник погідного сентименталізму – Основяненко-Квітка.

Вулканічний вибух потягає за собою шерег "лаштованих реакцій". Щось заворушується навіть в півтрупі бувшої національної аристократії, де мочеморди часом підносять тост за "Українську республіку". Врешті оформлюється Кирило-Методієвське Братство, навіть не так як політична організація, але як скупчений в столиці країни зародок духово-національного проводу . . . Але знаємо, що 1847 р. наступає розгром цього зародку "в зародку", заслання його учасників, заслання й солдатство Шевченка з особистою забороною Миколи І писати й малювати . . .

Цей удар і 10 літ Шевченкової відсутності зробили своє. І коли 1859 р. поет перед смертю вдруге відвідує Батьківщину, його зустрічає вже суспільна порожнеча, неелектропровідне середовище фактично нової доби.

Існує характеристичний запис Михайла Драгоманова – студента з 1859 р. – цитую з пам'яті – "серед студентства з'явилась чутка, що приїхав до Києва Шевченко, була думка щось зорганізувати, якусь зустріч, але нічого з того не вийшло". Недивно. Зачиналися славнозвісні на теренах імперії шістдесяті роки. Зачиналось народництво. І воно по-своєму полагало справу Шевченка/

"Кобзар" – це титул першої книжечки Шевченка. Зовсім невипадково, а пляново – сучасний уряд Москви – невгнуто культивує цю назву, розпоширюючи її на всю спадщину Шевченка, як і культивує відповідну до цього іконографію. Дорога ж Шевченка була від "Кобзаря" до національного поета, поета Нації. "Шевченко – останній кобзар і перший великий поет нової великої літератури" – писав в некролозі 1861 р. поет і критик Аполлон Грігор'єв, один з тих "Пжияццол Москалі", якими так рідко гринуть наш "старший брат".

Не була математично-стисла формула: життя й творчість Шевченка цілком в цю формулу укладаються. Цю формулу, очевидно, визнавали, як ми бачили, і Квітка, і Костомарів, і може найбільше й найгостріше, –

саме Куліш, мимо, що бунтувався й сливе ціле своє життя "творчо переборював" Шевченка. Можна заризикувати твердження, що цією формулою можна обняти відношення до Шевченка більшості його сучасників аж до останнього малоросійського дворянина включно.

Але прийшла нова доба, нові тієї доби люди. І їх погляд, їх уява, їх образ Шевченка стає зовсім іншим. Я сказав би – відворотним. Несвідомо для них самих і, певно, проти їх найліпших бажань, вони повернули Шевченка назад, від поета національного до поета селянського, "мужицького", як любили тоді говорити. Від академіка гравюри до – самоука. Вони, фігурально кажучи, загнали той вулкан національного духу у вузькі рамки "Кобзара", де Шевченко, в очах загалу, і пробув в такій незручній позиції фактично аж до року 1917.

Тут не місце на прешироку і досить дражливу тему "Шевченко й народництво", стисліше може – Шевченко і драгоманівщина . . . Ми лише констатуємо цей факт, факт важливий і тяжкий в своїх наслідках, бо, на мою думку, факт той детермінував багато в нашій історії по році 1917, головне в формах і перебігу нашої Визвольної Війни 1918-1920 рр.

Тут до речі нагадати, що один з полків нашої Армії носив ім'я саме Шевченка. І тут військо – найактивніша й найчуйніша частина народу – відчула Шевченків дух і побачила його образ хіба з тією виразністю, з якою побачили його Костомарів і Куліш 1840 р. Для решти суспільства все ще існував звичний образ "іже во святих отця нашого Тарасія", закладий в народницькій іконі з кожухом і шапкою, хоч і широко спопуляризований, завдяки народникам же, в широких і саме селянських масах.

Бо немає лиха без добра.

Те, про що побожно мріяв емігрант Міцкевич ("сягнути під стріхи"), Шевченко осягнув цілком просто і органічно.

* * * * *

*Треба твердо нам в бою стояти,
Не лаятсья, що в нас перший рад.
Хоч по трумах наперед ступати,
Ні на крок не вертатсья взад.*

(І. Франко – "З вершин і низин")

СУЧАСНА ЯПОНІЯ

(вл) Японія — "країна сходячого сонця і квітучої вишні", як часто поетично називають її. Японія походить від китайської назви "джіг-пен", що означає походження сонця, себто країна, де сходить сонце, а японська назва є — Ніппон. Положена в північно-західній частині Пацифіку, складається з 9 головних островів і сотень малих острівців, розсіяних по морі довкола 9 головних, наче малі планети навколо сонця. Найбільшим, так сказати б, материком є острів Гоншу, зі столицею Токіо. Другим по величині є острів Кіюшу, далі слудіють — Шікоку, Сада, Окі, Ікі, Аваї, Тсу, Гоккаїдо. Цілий японський архіпелаг займає понад 1000 островів, з них тільки половина замешкалих. По Другій світовій війні Японія втратила Курильські острови, які зайняв СРСР, на підставі договору в Ялті, в лютому 1945 р. Також втратила Японія чужі, зайняті давніше території: Манджурію, Корею, Тайван, Пеккадорські острови і південну частину Сахаліну, які зайняла була від Росії після війни 1905 року.

Населення в 99 відсотків японське, це чи не одинока країна в світі, що не має національних меншин; релігія на 80 відсотків шінто, решта буддисти і християни. В 1976 р. Японія мала 113.272.000 населення, річний природній приріст 1.86%. Столиця Токіо з 11.300.000 населення, державний устрій конституційна монархія від 1947 р. Головою держави є цісар Гірогіто, який на підставі конституції зрікся своїх божеських прав. Законодатною владою є парламент — Діет, що складається з палати послів — 467 членів і палати радних (каунсільорс) — 250 членів. При владі є Ліберально-демократична партія від 1955 р. Національною валютою є ена, 1 ам. дол. рівняється 358 ен, головні порти — Йокогама і Кобе. Характерна річ — Японія є сильно перенаселена, але еміграція до чужих країн є дуже слаба, в 1941 р. було всего 2 мільйони емігрантів, і з того більша частина вернула додому. Мабуть прив'язання до рідної землі є таке сильне, що японці волять терпіти недостаток, але жити у своїй батьківщині, де прив'язання до традицій, своєї культури, мови, релігії є надто сильне.

Програма в останній світовій війні була сильним потрясенням для нації, скинення атомових бомб на два міста — Гірошіму і Нагасакі, відкинення вікових традицій, скинення з трону богоподібности цісаря, демократизація державного і суспільного життя зобов'язання залишитися державою без війська і зброї — все це були гіркі пілюлі, які японський нарід пілкнув мужньо, хоч нерадо, і пристосувався до нових, змінених історичних обставини. Нас цікавлять всі ті змінні обставини, які заіснували в Японії за останніх 30 років, після закінчення Другої світової війни. Одна жінка японка, що вийшла заміж за австралійця і живе постійно в Австралії, відбула недавно подорож до Японії і описала цікаво свої враження, що були опубліковані в "Нейшенел Таймс". Хочемо поділитися ними з нашими читачами.

Приземлюємося на летовищі в Токію. Перше, що кидається в очі, це велика маса народу, чоловіки й жінки, що стоять довгими чергами, чекаючи на свій лет, всі чисто одягнені, по-європейськи. Спеціально жінки одягнені шикарно, наче Париж і Рим перенесені до Токію, даремно шукати за давніми екзотичними кімонами. Довгі роки панувало в Японії переконання, що європейська музика й одіж це запозичені речі, їх сприймали як кінцево зло, вважаючи їх за продукт декадентського Заходу. Сьогодні європейська музика, театр і мода стали невід'ємною частиною японського стилю життя. Приглядаючись до тих людей, щось вражало неміло, всі були мовчазні і похмурі. Осягнено високий життєвий стандарт, — а що далі — неначе напружувалось питання. Щось наче розчарування дало мало на їх обличчях, щось як сплячий вулкан.

СТИЛЬ ЯПОНСЬКОГО ЖИТТЯ

Родинний стиль життя різниться сильно від австралійського, дім чи мешкання поділені тонкими стінками, що розсуваються, на малі кімнатки, і в кожній з них чується, що діється в цілм домі, ціла родина живе спільним колективним життям, проблема одного члена є проблемою цілої родини. Ця система родинного життя допомогла мабуть японцям пристосуватися до нових обставин.

Автоматизація в Японії посушена до найвищих меж. Навіть відчитування долі людини з долоні відбувається на компюторах. Платиться триста ен, кладеться руку під машину, яка фотографує долоню, фотографія йде до компютора і виходить надрукована ворожба, прим. "Ви є дуже вразливі. Ви звикли дивитися на світ очима артисти, любите романсувати. То не є зло. Наша порада: тому що ви є дуже вразливі, часом емоційні, ви мусите бути трібноважені і логічні, а доля вам усміхнеться і ваш успіх буде запевнений". Щось як старогрецька Пітія — "Підеш, вернешся, не вмереш— (Ібіс, редібіс, пон моріеріс). У нас циганки на селі ворожили таку долю за 20 грошів.

Снек бари є відкриті 24 години на добу, там можна дістати все, від папіросів до гарячих макаронів. Приготовлювання макаронів є досить скомпліковане, воно переходить через 10 стадій. Одного вечора зіпсувався автомат і зачав видавати макарони безперестанно, ніхто не вмів зупинити машини. Нарешті хтось задзвонив на поліцію, приїхав поліцей і теж не знав як спинити автомат. А макарони сунуть як навіжені, ціла гора їх. Поліцей знайшов Соломонову розв'язку: зачав роздавати макарони прохжим задармо. Як зупинили нарешті автомат, то okazaлося, що видали 300 порцій безплатно.

Міста в Японії сильно перенаселені, 60 відсотків людности живе в містах, а протягом 30 років обчислюють, що та цифра осягне 90%. Це є зрештою загальне явище в світі, молодь тікає з сіл до великих міст, де є кращі заробітки, вигідніше і цікавіше життя, хоч з тим в'яжеться проблема

мешканевій кризи, гігієни та інших тіней міського життя. Автоматичне ogrівання і охолодження будинків (ейр кондішенінг) є загальне в кожному місті, воно є часто незадовільне, вікна замкнені герметично; у випадку більшої кризи пального багато з нових великих будинків будуть нездатні до мешкання в них. Не знати, що краще, чи сидіти всередині і дихати стухлим, застоємним повітрям, чи тікати на вулицю і дихати занечищеним міським повітрям. Над Токіо висять густі хмари фабричних випарів. На деяких місцях є освічені вежі, які подають ступінь занечищення повітря, прим. сірчаний газ 0.20 ppm, окис вугілля 5 ppm, рівень шуму в повітрі 74-72. Ніхто не звертає уваги на ті цифри, всі сприймають їх із стоїчним супокоем і вдихають трійливі гази, що можна зробити. В 1976 році статистика подала 50.000 людей, як жертв занечищення повітря, їм була дана допомога на державний кошт.

Назагал в Японії є зараз достаток, склепи переповнені товарами, майже кожна родина має телевізор, холодильник і пральну машину, але рівень життя середньої японської родини не дорівнює стандартів австралійської родини. Перед усім є гостра мешканева криза, мало хто може дозволити собі купити аби побудувати всланий дім, земля є дуже дорога.

МОЛОДЬ

Багато японської молоді студіює на високих школах, щоби забезпечити собі відповідний рівень життя, без матури з середньої школи не приймають на бюрову працю. Вступ на університети утруднений, ставлять високі вимоги, тому багато учнів учасяє дено до 2-3 шкіл. В середніх школах є також високі вимоги, учитель має в приписанім часі переробити велику кількість матеріялу, він не має часу ані змоги присвячувати більше уваги слабшим учням, які відстають позаду. Для таких існують спеціальні вечірні курси, які помагають їм іти разом з рештою класи. В полудневих поїздах сотні учнів їдуть просто зі школи на курси, з'їдаючи впоспіху свої бутерброди. Також для студентів університету існують подібні курси. В Токіо є званий Йойогі семінар, до якого учасяють тисячі студентів, деякі класи містять понад 400 студентів, вони мусять мати мікрофони на вухах, щоби могли комунікуватися з інструктором. Коло семінара знаходиться психотерапічна клініка, в якій лікують сотні молодих студентів.

Загальна психоза нервозности і непевности уділяється молоді. Є високий відсоток самогубств серед молоді. За шість місяців, що та жінка була в Японії, поліційна статистика подала 422 випадки самогубств молоді, у віці нижче 20 років. Причини самогубств різні: прим. невдача при іспитках, відмова родичів купити піяно або тейпрекордер, розчаровання в любові, хоч психіатри твердять, що причини того явища лежать глибше, як загальна невроза і страх перед невдачею, а також виховання. Японські родичі виховують своїх дітей в строгій дисципліні, згідно з віковими тра-

диціями, вони провадять їх наче за руку, як тресованого коня, якого приготують до великого змагу на стадіоні, а коли молода людина знайдеться сама на життєвому стадіоні, вона чується розгублена, шок і страх перед невдачею є завеликі і вона бачить найкращу розв'язку у втечі з того стадіону. Крім того, згідно із старими традиціями, які ще не завмерли, традиції не вмирають скоро, — самогубство вважається свого рода героїзмом, славні гаракірі.

ЖІНКИ

Найбільшу еволюцію, прямо революцію, перейшли японські жінки. Минули ті часи, коли жінка терпіла на комплекс меншевартості у відношенні до чоловіка. Сьогодні вона вже не є невільницею чоловіка-автократа, вона є йому рівна, а подекуди "пріор інтер парес" (перша між рівними). Під час дня склепи рояться від жінок, в обідній порі в каварнях повно жінок з дітьми; в Токіо в театрах 80% публіки становлять жінки, бо "папа" по цілоденній праці чується змучений і волить провести свій вечір при телевізії, жінки подорожують навіть навколо світу самі. Чоловік працює, щоби його жінка мала приємність. Жінка забирає платню чоловіка, подібно як в Австралії, вона є адміністратором домашнього бюджету. Багато компаній платять заробіток чоловіка прямо на рахунок жінки до банку, яка дає чоловікові його "пocket мані", залежний від її опінії; проти цього протестують деякі юніони, але безуспішно.

Праця в кухні зістала улегчена і упрощена, приготування вечері це справа кількох хвилин, бо все є приготоване в пушках, зупа, бараболя, ярина, солодке, вистарчить відчинити консерву і пригріти на вогні. Якщо жінка йде вечером до театру, кіна чи деінде, то миття начиння припадає на чоловіків, які погодилися з такими змінами і кажуть: "ну, а тепер подивімося до кухні". Великий вплив на поведінку жінок, їх одяг і спосіб життя має телебачення. Програма починається о 6 год. ранку, від 8-10 є програми моди з Парижа, Риму, Нью Йорку, які подають найновіші відомості із світу моди, решту доповняють ілюстровані журнали.

Не зважаючи на деякі тіні японського життя, що принесла індустріалізація і модерні часи, Японія має багато додатніх прикмет, яких варто від них учитися. Японська чистота є знана в світі, станції, вулиці чистенькі, японські дороги належать до найбезпечніших, стара японська культура, прив'язання до традицій, а передовсім японська працьовитість — гідні наслідування. Нація, що програла війну і зазнала страшних спустошень, протягом 30 років не тільки відродилася, але й стала світовою економічною потугою, з якою цілий світ числиться. Японське економічне чудо є не менше від німецького.

З ДІЯЛЬНОСТІ ОСЕРЕДКУ С.У.М. ім. КРУТИ в ПЕРТІ

Щьогорічний табір С.У.М. "Карпати" відбувся, як і минулими роками, біля прекрасного озера Лешенолтія в Чідлов, 25 миль від Перту. Табір заплановано на десять днів і він пройшов із великим успіхом. Учасників 55.

До команди табору увійшли: П. Семенишин – комендант, І. Легкий, голова Осередку – бунчужний, М. Менцінська – писар і гол. виховниця, Т. Кондеревич – скарбник, Є. Яковина – обозний, Б. Гавриляк – гол. впорядник, А. Індичевський – спортовий референт і О. Дошак – допомочі писареві.

Шим разом загостив до нашого табору голова Кр. Управи СУМА, друг Ждан Коломиєць, якого ми сердечно вітали і який підчинився запланованій програмі і помагав в переведенні гутірок.

Гасло табору "Воля України – наша мета" і відповідно до цієї теми була проведена виховна праця і підготовка до іспитів. У виховній роботі помагали гол. виховниці дружинники: Б. Микитюк, М. Марко, Я. Легкий і В. Маланчак.

На середині табору була уложена з камінців і піску, на тлі українського прапору, дуже гарна емблема СУМ, біля якої вкопано хрест, перед яким два рази була відправлена нашим парохом Всесв. О. Крилошанином І. Шпитковським полева Служба Божа.

Новиною було те, що приїздили до табору наші старші громадяни і давали доклади для дружинників і старшого юнацтва, по яких нераз вив'язувалася дискусія. І так мгр. Я. Микитюк з Нортгам говорив про Біласа і Данилишина і про день 22.1.1918., мгр. В. Мандичевський з Перту про націоналізм і Д-р О. Менцінський з Перту про Д. Донцова.

На прощання Старого Року і на привітання Нового Року влаштовано для таборовиків і їхніх батьків вечірку із скечами, танками, співами і смачною перекускою, яку жертвенно достарчили батьки і приятелі сумівців.

За сумлінно виконану працю, друг Ж. Коломиєць відзначив мол. юнака П. Мкліна дуже гарним тризубом. Такий сам тризуб, на бажання Голови, вручено наймолодшій 6-літній Олі Стасів, будучій членці СУМ.

Не забували ми і про спорт. Озеро давало можливість плавати, їздити в каяках, а на площі молодь грала в крикет і стріляла з луків.

На окрему подяку і признання заслужили пані кухарки, матері сумівців: М. Стасів, А. Попадинець, Л. Москалик, З. Дошак, А. Маслій, Л. Ворд, М. Гавриляк, М. Легка, А. Добрянська і Т. Вархомій. Батьки також помагали: М. Семенишин в кухні, М. Дошак із фільмами, Г. Маслій з привозом холодильника, який конечно був потрібний в цей гарячий час і п. Сокіл з Нортгем з кухнею на колесах.

По закритті табору всі щасливо повернулися домів, щоб відсвяткувати Різдво.

Учасниця

10-ліття ХОРУ "СУРМА"

29-го листопада в вечірній порі в залі Д.У.Молоді – Лідкомб відбулася імпреза 10-ліття ХОРУ "СУРМА" під керівництвом маестра Т. Фіголя, при Осередку СУМ-І. Ген. Хор. Т. Чупринки.

Хор СУРМА здобув собі славу тим, що майже в кожній українській імпрезі брав участь.

Були початки. Тяжкі початки, хор добирав людей, змінювався чисельно, та вже від довшого часу його стан не змінюється. Бракує лише молодих голосів, яких бракує майже на кожному кроці українського життя. Особливо молодь не хоче вступати до хору СУРМА, чи тому що, керівник п. Фіголь вимагає точности і акуратности, чи тому попросту, що мало їх заохочують?

Та все таки хор росте і міцніє. Треба сказати, що є там члени які ставляли перші кроки і не зневірились навіть невдачами. Вимінити можна їх багато, але згадаю лиш декількох, які стараються щоби зовнішній вигляд хору був як найкращий, а це Гут, Калічинський, Панасюк і п-і Новицька, бо про внутрішній вигляд дбає кожний член за себе, а за цілість їх маестро Фіголь, який живе і є душею хору.

Була субота. Люди сходились щоби почути зі сцени надбання хору. Направду було на що дивитись. Хор виступав на зміну, то мішаний в цілості, то мужеський, то знова жіночий, а навіть наше славне ТРІО, самі соловейки, які нераз полонювали серця слухачів не тільки в Сіднею а і поза його межами.

Найкращим моментом був виступ хору СУРМА разом з Капелею Бандуристів ім. Г. Ходкевича, під керівництвом п. П. Деряжного, що зміцнило українську пісню, бо знаємо, що бандура завжди супроводила українській пісні, а нас зміцнила духом.

Слухачів було багато. Оплесками приймали хористів, бо публіка завжди зуміє оцінити що найкраще. Програма була жива, обоятно хто виходив

на сцену, Ю-Сумівці під кер. п-і Г. Чубатої, танцювальна група під кер. п-і Н. Тиравської при Осередку СУМ-і, всі вносили на сцену щось нового, щось прекрасного, і всі одержували рясні оплески за їх труд, кожна точка викликувала слези радості, не кажучи про родичів дітей.

Я не хочу аж за багато розписуватись про успіхи хору СУРМА в їх десятилітній Ювілей. Хотів бми написати дещо про їх перші кроки, коли було найтяжче втримати цей хор при життю. Були часи, що хор виїжджав поза межі Сіднею, власним коштом, де не завжди був оцінюваний, не завжди був прийнятий як слід, був навіть ігнорований, був очорнюваний, мовляв там самі старики, що не має порядного строю і т.д. а звідки було взяти гроші? Все коштує!

Але завдяки самопожертві самих членів хору і його керівника п. Фіголя, хор вдержався, зміцнів, одягнений в українські строї, за які кожний член хору відповідає, бо це стрій хору а не його власний.

При кінці хотів бим побожати хорові СУРМА в його 10-ліття кращих успіхів, та діждатись Золотого Ювілею, а також заохотити нашу молодь, що мають гарні голоси вступаєте в ряди хору СУРМА, зміцніть, чи навіть замініть тих, що вже змучились, а напевно не будете жалувати, напевно будете прийняті так публікою як і старима членами хору з відкритими раменами.

Д. Грицько

* * * * *

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ ЛВУ

Південна Австралія:

В листопаді 77 р. за ініціативою Управи, яка зараз знаходиться під керівництвом О. Дякова, в приміщенні Українського Народнього Дому, святочною Академією відзначено 35-ліття постановня УПА. В Академії брали участь всі кращі мистецькі сили Аделаїди.

Для розваги членства та громадянства, в садах панства Григорцівих та Дацкових влаштовано два товариські вечорі – барбек'ю. Зустріч Нового календарного Року відбулась в садку п-тва Миськових. Треба підкреслити, що Жіноче Об'єднання при ЛВУ було відповідальним за гарно підготовані українські страви. Увесь дохід з тих товариських вечорів є призначений на матеріальну допомогу потребуєчим братам за океаном.

Підчас Різдвяних Свят, українські родини в Аделаїді, Елізабеті та Голя були приємно заскочені й врадувані відвідинами наших колядників. Цьогорічну коляду Управа зорганізувала з двох причин: щоб продовжувати плекати українські Різдвяні традиції на чужині та щоб здобути дальші фонди на вище згадану допомового ціль. В цих рядках Управа сердечно

дякує всім тим колядникам-подругам та друзам, що допомогли зреалізувати льогорічну Коляду.

Цього року 31.1.78, Управа ЛВУ в Аделаїді, вперше передавали по радіо 500Ві, свою окрему програму. Тематикою програми було: відчитання скороченого тексту доповіді про геройський бій під Крутами /в 60-ту річницю бою/, обговорення нової, Брежневської конституції, яка щораз більше заморгує петлю навколо шиї своїх робітників та подання коротких інформацій про діяльність Відділу ЛВУ. Заповідачими були: панна Н. Голіян та друзі М. Ковалик і С. Трушкевич.

В плані Відділу: Вдержувати одногодинну програму раз в місяць.

Після Загальних Зборів Відділу котрі відбулися 13.8.77р. на першому засіданню нововибраної Управи, розподілено функції поодиноких референтів, та намічено план праці Відділу – доповідь, підготовка 35-ліття УПА, забава, бар-бе-кю, та коляда.

Дня 12.9.77р. інж. С. Григорців виголосив доповідь на тему "Значення політичних організацій в нашому громадському життю". По закінченню доповіді відбулася жвава дискусія, де доповідач дав задовільні відповіді присутнім гостям.

Дня 20.11.77р. в Народному Домі, відбувся концерт присвячений 35-літтю героїської УПА. В концерті взяли участь мистецькі сили Аделаїди а саме хор, "Гомін", під диригентурою п. Б. Жолкевича, та танцювальна група "Гопак"; під керівництвом п. В. Лабаза, сольо на органах, дві маршові пісні виконав юнак Ю. Полішко а дві деклямації виконали юначки М. Лецнер та под. Г. Галик, свято закінчено Національним Гімном при численній участі нашого громадянства.

Дальше сліднують два-бар-бе-кю, добре організовані д. М. Коваликом та Жіночим Відділом при ЛВУ. Перша така зустріч відбулася в саді п-ства Григорців, гарний великий садок, та ще й до того багато бджіл, котрі не прохано загостили науроків тому в їхній садок. Підчас оповідання п.С. Григорціва почали сходитися гості з родинами, та хоч було холодно все ж таки біля 50 осіб прибули на цей товариський вечір і правда могло б прибути більше, але перешкодою була забава в Народньому Домі.

Друге бар-бе-кю відбулося в саді д. Дацківа в центрі Кройдон Парк, де протягом років такі зустрічі відбувалися; день гарячий, але під деревами і парасолею, досить гостей вгощалися смачними стравами, приготованими членками Жіночого Відділу, напійками опікувалися д.І. Сливка д.І. Мисько.

Тут треба виспечти признання членам Жіночого Відділу, які при всіх імпрезах чи товариських зустрічахкладають багато своєї праці: Вони займаються висилкою посилок в Полудневу Америку та в Україну, також вони не забули про дітей в Полудневій Америці до котрих св. Миколай не зможе загостити, висилають їм як Різдвяний подарок в сумі 50 дол.

Остання перед постом забава відбулася 26.11.77 р. в Народному Домі, при участі біля двісті осіб.

Поворічна зустріч 31.12.77 р. відбулася в саді п-ства Мисько, на передмісттю Кільбири, також в тім саді відбувалися різні зустрічі, церковні, сумівські, АВН та ЛВУ. Цьогорічна зустріч відбулася в гарному товариському настрою, та ще до того мали велику приемність гостити між нами голову Громади Квінбієн п. М. Надурака з дружиною, перебуваючи в Аделаїді, загостили на новорічну зустріч.

Кожного року в день трагічної смерті сл.п. С. Бандери появляється на сторінках австралійської газети Нюс спомин про смерть провідника ОУН, вбитого з наказу Москви, таке поміщення цього року коштувало 100.80 дол. На заклик Управи громадянство зложило 77 дол. решту покрила каса Відділу.

Цього річна Коляда, котру організував секретар нашого Відділу, пройшла з великим успіхом. Заколядовано 800.00 дол.

На початку цього року зробім підсумки нашої участі в громадській і політичній праці Відділу ЛВУ. Якщо та участь буде замала, зробім постанову активно включитися в працю нашої організації; хто ще не є членом ЛВУ, хай вступає в члени, бо спільно – одною лавою мусимо іти до великої мети – УССЛ.

ЛВУ в Сіднейі: (хроніка)

2 липня, 77 р. в залі Дому Молоді відбулось величне відзначення Річниці Відновлення Української Державности Актом 30 червня, 1941 р.

5.11. Для членства та громадянства влаштовано Річний Баль ЛВУ.

7.11. В Сіднейськім "Морнінг Геральд" появилася платна стаття, в якій згадувалось т.з. "здобутки" Советської Жовтневої Революції.

31.12. влаштовано зустріч Нового Календарного Року.

Підчас наших Різдвяних Свят, влаштовано Коляду. Дохід призначено на Фонд Оборони України.

ЛВУ у Вікторії:

8.10.77 р. влаштовано успішну забаву ЛВУ.

В жовтні, в Катедрі св. Апостолів Петра й Павла, відправилась, за старанням Управи, Служба Божа і панахида за сл.п. Провідника ОУН Степана Бандеру та за заступника Проводу ОУН сл.п. Григорія Драбата.

11.12 відправлено Службу Божу й Панахиду за сл.п. Степана Ленкавського – колишнього Голови Проводу ОУН.

11.12 відзначено величним концертом, 35-ту Річницю постанови Української Повстанчої Армії.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Влітку 1977 р. звільнилися з концтаборів МОРТУК Микола Миколайович, нар. 20.2.1949 р., ЧУПРЕЙ Роман Васильович, нар. 1.7.1948 р. і ШОВКОВИЙ Іван Васильович, нар. 7.8.1950 р. Всі три були засуджені в серпні 1973 р. Івано-Франківським обласним судом по 4-ри роки ув'язнення за згоду створення підпільної молодечої організації з метою боротися за визволення України.

Наприкінці 1977 р. також звільнився з Пермського концтабору художник ГЕРЧАК Григорій Андрійович, нар. 1930 р., який в 1952 р. був засуджений на 25 років ув'язнення. Тепер перебуває на засланні в Сибіру.

На початку 1978 р. перевезли з концтаборів на заслання у Сибір ЧОРНО-ВОЛА Вячеслава Максимовича та СТАСІВ-КАЛИНЕСЬ Ірину Онуфрієвну, що були заарештовані в 1972 році.

Від червня 1977 р. органи КГБ постійно роблять натиск на МОРОЗ Раїсу, щоб вона впливала на свого чоловіка МОРОЗА Валентина Яковича, щоб змінив свої погляди, якщо його привезуть з Мордовського концтабору ч.1-6 до Івано-Франківської тюрми. Однак Раїса категорично відмовилася.

Восени 1977 р. невідомі українські патріоти в м. Рогатин на Івано-Франківщині розповсюджували листівки із закликом поширювати ідеї визвольної боротьби за самостійність української держави.

На Тернопільщині в кількох місцях були знищені портрети Леніна. В обох випадках патріотів не знайдено.

* * * * *

ПОДЯКА

Управа Відділу ЛВУ в Сідней, висловлює ширю подяку членам хору "Сурма", та його невтомному дерегентові панові Т. Фіголеві за успішне переведення коляди на Фонд Оборони України.

Управа рівнож ширю дякує УКТК та всім тим жретводавцям що зложили свої пожертви на ту благородну ціль в сумі 370 дол.

Управа Відділу ЛВУ

в Сідней

* * * * *

БЕРЕЗЕНЬ

- 1.1918 *війська УНР визволили Київ від большевиків*
- 1.1922 *СССР визнає, що в Україні голодує 38% населення, померло пів мільйона людей.*
- 2.1861 *скасування кріпацтва в Україні*
- 2.1928 *помер археолог Віктор Гошкевич, великий син Херсону.*
- 3.1947 *помер композитор Філарет Колесса.*
- 4.1750 *Кирила Розумовського вибрано гетьманом України.*
- 4.10.1959 *в Івано-Франківську засудили 7 членів Об'єднаної Партії за Визволення України.*
- 5.1950 *згинув ген. Тарас Чупринка /Роман Шухевич/, Провідник ОУН в Україні, Головний Командир УПА, Генеральний Секретар УГВР.*
- 6.1967 *помер маляр Борис Крюків*
- 8.1169 *Суздальський кн. Андрій Врієвич здобув, зрабував і знищив Київ*
- 8-10.1946 *російки формально ліквідували УКЦ на зборах у Львові.*
- 9.1814 *нар. Тара Шевченко, геній України.*
- 9.III-19.IV.1930 *удилище над 43 членами СБУ в Харкові*
- 10.1861 *помер 'ас Шевченко*
- 10.1943 *згин у бою з німцями в Оржеві Сергій Качинський, командир першого відділу УПА.*
- 12.1917 *українські полки – Волинський, Преображенський і ізмаїльський почали національну революцію в Петербурзі.*
- 14.1167 *помер Вел. Кн. Ростислав I Мстиславич.*
- 14.1923 *Рада Амбасадорів у Парижі признала Зах. Україну Польщі.*
- 15.1672 *Іван Самойлович обраний гетьманом Лівобережжя.*
- 15.1939 *Проголошення самостійності Карпатської України.*
- 16.1664 *поляки розстріляли під Ольхівцем геть. І. Виговського.*
- 16.1669 *Гетьман Дем'ян Многогрішний уклав з москалями "Глухівські статті" про автономію України в російській державі.*
- 16.1896 *помер композитор Петро Ніщинський.*
- 17.1874 *нар. Августин Волошин, президент Карпатської України.*
- 17.1917 *утворено в Києві Українську Центральну Раду.*
- 18.1921 *Польща і Росія підписали мир у Ризі, знищивши соборну українську державу.*
- 19.1864 *нар. Василь Липківський, митрополит УАПЦ.*
- 19.1930 *нар. поетеса Ліна Костенко.*
- 19.1939 *в бою з мадярами загинули поляк. Михайло Колодзінський-Гузар, Шеф Штабу Карпатської України, і його заступник, пор. Зенон Тарнавський-Коссак, член КП ОУН.*
- 20.1632 *нар. Іван Мазепа, гетьман України.*
- 20.1912 *помер письменник Адріян Кащенко (походив із Запоріжжя)*
- 20.1944 *відділ УПА Вовчака /Олексій Шум/ ліквідував шефа штабу ні-*

- мецьких окупаційних військ Віктора Люце біля Клевану.
- 20.1945 розпочалася друга Хрущовська офензива проти УПА.
- 21.1888 нар. Василь Іванис, голова уряду Кубанського Краю /1920/.
- 21.1917 універсал Української Народньої Партії про боротьбу за самостійність.
- 21.1921 большевики проголосили Нову Економічну Політику.
- 21.1942 померла письменниця Ольга Кобиланська.
- 23.1842 нар. композитор Микола Лисенко.
- 25.1651 полк. І. Богун переміг поляків під Вінницею.
- 26.1908 помер історик Володимир Антонович.
- 26.1909 помер історик і письменник Микола Аркас
- 26.1917 У Києві відкрито Український Вишкховий Клуб ім. ген. П. Полуботка, очолений М. Міхновським.
- 29.1947 Відділ УПА Хріна зліквідував біля Балигороду ген. "Вальтера"—Сверчевського, віцеміністра оборони Польщі.
- 29.1972 помер митр. УГПЦ в Канаді Іларіон /Іван Огієнко/
- 30.1973 помер Дмитро Донцов, ідеолог і публіцист.
- 31.1947 померла письменниця Уляна Кравенко.

* * * * *

Своєчасним вплачуванням передплати та приєднуванням нових передплатників Ви даєте запоруку існування і розбудови вашого журналу "НАШ ФРОНТ".

Вирівняйте свою заборгованість і приєднайте хоч одного нового передплатника.

Адміністрація журналу Н.Ф.

Річна передплата 8-00 дол.

Поодинокое число 80 ц.

Адреси представників Н.Ф.

O. Rohowyj, 18 Vincent St.,
St. Albans, Vic. 3021

Mrs. M. Mencinskyj, 2 Farnley St.,
Mt. Lawley, W.A. 6050

P. Serediuk, 183 Chapel Rd.,
Bankstown, N.S.W. 2200

M. Brumerakyj, 45 Stornaway Rd.,
Queanbeyan, N.S.W. 2620

M. Kowalyk, 24 Reo Rd.,
Croydon Park, S.A. 5008

P. Zaluckyj, 5 Narambi St.,
Narrabundah, A.C.T. 2604

I. Bileckyj, 36 Randwick St.,
Duralck, QLD. 4077

O. Tarnowskyj, 27 The Groves Rd.,
Bennetts Green, N.E.W. 2290

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

ДНІСТЕР

928 Мт. Александер Рд. Ессендон, Вік. 3040

Тел. 37-1706.

Чому кожний українець(ка), мешканець Вікторії, повинен бути членом і ошадником "ДНІСТРА"?

Бо:

- * "ДНІСТЕР" – це одинока українська кредитова інституція у Вікторії;
- * "ДНІСТЕР" платить від звичайних ошадностей ("Он кол") 7% (банки платять 3,75 відс.);
- * Від ошадностей з 1-місячним виповідженням 9%;
- * Від ошадностей з 3-місячним виповідженням 9¹/₄;
- * "ДНІСТЕР" платить 10% за дитячі ошадності, вкладені на 5 років, на які можна кожночасно вплачувати. Мінімум вкладу 50 доларів.

Убезпечуйте свої дома, авта і хатне улаштування в "ДНІСТРИ"!

С В І Й Д О С В О Г О !

* * * * *

Хочете купити кольорову телевізію? Купуйте тільки в українські фірмі.

СЕНКО ЕЛЕКТРИКС

259а Кейлор Рд.

Норт Ессендон, 3041.

тел. 3797379

Власник фірми Павло Сенів

Маємо великий вибір імпортованих й австралійської продукції телевізій, як: СІМЕНС, КОРТІНГ', ГРАЕЗ, ТАЙНЕ, ПАЙ, ТОРН, АВА і ін.

Ввічлива обслуга. Дуже помірковані ціни. Негайна доставка.

Виконуємо направи всіх родів телевізійних апаратів.

С В І Й Д О С В О Г О !